

Past Forward

Jongeren- bijeenkomst Juni 2023

‘Archeologie biedt de brug naar een wereld die wij niet kennen’
“Geef de toekomst van archeologie vorm: Neem deel aan de meet-up!” Zo was te lezen in de aankondiging van de jongerenbijeenkomst van 7 juni 2023. Die werd georganiseerd door de gloednieuwe onderneming *Past Forward*. De oprichters: Ruben van Dijk, voorzitter van de Werkgroep Jongerenleden en lid van het Landelijk Bestuur van de AWN, en Lenneke de Lange, archeoloog en journalist. De genodigden: elke enthousiaste jongere die met frisse ideeën wil helpen archeologie in een nieuw daglicht te zetten. De bijeenkomst was de eerste van velen door heel Nederland. Met welk doel? De stem van een nieuwe generatie te laten horen!

DOOR: Ruben van Dijk en Lenneke de Lange

De avond begon rustig. Hoeveel jongeren zouden er verschijnen? Bij de promotie was er bewust voor gekozen geen aanmeldformulier te gebruiken, dit om de bijeenkomst laagdrempelig te houden. Dankzij Rubens scriptieonderzoek wisten we dat het bereiken van jongeren moeilijk is. Zij staan meestal niet te popelen om actief deel te nemen aan onderzoek over erfgoed. Dat er die avond van 7 juni uiteindelijk vier geïnteresseerde, enthousiaste twintigers verschenen, was dan ook hartstikke mooi! Benieuwd naar hun ideeën en perspectieven, gingen wij een aantal uur van gezelligheid en discussie tegemoet.

Vooronderzoek

Om ons voor te bereiden op de bijeenkomst, vonden we het belangrijk om een eerste beeld te vormen van *hoe* jongeren over archeologisch erfgoed denken. Wij zagen in dat ons perspectief - als universitair opgeleide archeologen - kan afwijken van dat van de gemiddelde leeftijdsgenoot. Welke onderdelen van archeologisch erfgoed komen zij tegen in hun dagelijks leven? Wat spreekt hen aan?

Om deze vragen met zo min mogelijk bevooroordeelde sturing te beantwoorden, hebben wij tijdens de Leidse Museumnacht een associatiespel opgezet. In het Rijksmuseum van Oudheden waren wij te vinden met een groot whiteboard met daarop de woorden: Archeologisch Erfgoed =. Wij spraken iedereen aan die langs het bord liep en in onze grove categorie viel: jonger dan 35. Zij mochten opschrijven of tekenen wat als eerste in hen opkwam. Aan het eind van de avond stonden er 77 associaties op het bord. Tekeningen, plaatsnamen en waardeoordelen kwamen

allemaal voor. Dit was essentieel voor ons begrip van de deelnemers in de bijeenkomst.

Een mini-opgraving

Na een voorstelronde en een snelcursus Nederlands erfgoed, ging de jongerenbijeenkomst pas echt van start met een mini-opgraving. Energiek staken de deelnemers hun plastic schepjes in een bak vol krantenproppen en haalden daar vijf verschillende vondsten uit: een cd, een houten miniatuurkarretje, een trilobietfossil, een gebroken dierenbot en een aardewerken bakje. De jongeren werd gevraagd om deze objecten op volgorde te leggen van minst archeologisch naar meest archeologisch. Een grote verscheidenheid aan volgordes passeerde de revue, de één geïnspireerd door academische kennis, de ander door persoonlijke inzichten. Uit de uiteenlopende meningen kwam duidelijk naar voren wat de vraag moest uitlokken: wat 'archeologisch' is, is geheel afhankelijk van de ervaringen en kennis van het individu. Als professionele archeologen hebben wij dan ook een heel ander beeld van archeologie en erfgoed dan de mensen die wij willen bereiken en dat beeld is niet per se meer *waar*. Beter begrijpen welke behoeften en interesses bestaan rondom archeologie is de sleutel tot connectie tussen discipline en publiek.

Wat willen jongeren?

Om de behoeften en interesses van jongeren in kaart te brengen, hebben wij ons afgevraagd: wat willen de jongeren *zelf* nou eigenlijk? Hierover zijn wij op de bijeenkomst in discussie gegaan met de deelnemers. Wij richtten ons hierbij op de persoonlijke ervaringen en herinneringen van de jongeren. In de kern kwamen twee dingen naar voren. Jongeren zijn geboeid door verhalen en mysterie - het idee dat archeologie hen iets nieuws vertelt en tegelijkertijd meer vragen opwekt. De waarde van archeologie zagen zij in actieve ervaringen en connectie met het verleden. Zo zei één deelnemster dat archeologie haar een brug bood naar een wereld die wij niet kennen.

De jongeren zetten archeologie af tegen geschiedenis: archeologie biedt de kans om de ongeschreven verhalen te vertellen, die uit materialen ontlokt worden. Potjes en botjes kunnen niet praten en toch lukt het de archeoloog om daaruit een wereld te schetsen van duizenden jaren geleden.

Wat de ondervraagde jongeren verlangen van archeologisch erfgoed kan als volgt samengevat: een goede detective, met een meeslepend verhaal vol mysterie, waarbij zij zelf de puzzelstukjes op de goede plek moeten leggen. Archeologie faciliteert het opdoen van nieuwe kennis, maar de jongeren willen zelf met die kennis aan de slag, op een manier die past in hun eigen levenswereld.

Verbinding met jongeren

De vergrijzing van de erfgoedgemeenschap is een serieuze en algemeen bekende kwestie. Instanties zetten stappen om dit tegen te gaan, maar richten zich vooral op kinderen. Tieners en twintigers vallen veelal buiten de boot. Om deze trend te doorbreken, heeft Ruben van Dijk de rol als voorzitter van de Werkgroep Jongerenleden op zich genomen en fungeert hij als eigenaar van Past Forward. Terwijl de werkgroep zich toelegt op het organiseren van innovatieve en inspirerende evenementen, biedt Past Forward advies aan archeologische instanties om deze doelgroep te activeren. Ruben hoopt op deze manier de jongere generaties een grotere betrokkenheid te geven en het archeologisch erfgoed levend te houden.

Ben je een jongere en wil je ook deelnemen aan de evenementen die de Werkgroep Jongerenleden organiseert? Schrijf je dan in als 'jongerenlid' van de AWN!

Ben je een professional die nieuwsgierig geworden is naar Past Forward? Heb je een vraag voor ons, een jongerenkwestie of wil je gewoon eens kennismaken? Stuur dan een mail naar *mail@pastforward.info*!